

INHOUD

Proloog	6
1 <i>Ha én kapu volnék</i>	8
2 Geen weg terug	10
3 Dag mama, daar was ik dan	14
4 Zomaar een morgen	17
5 <i>I'am every woman</i>	21
6 Zussen	24
7 We hebben allemaal wat	27
8 <i>Celebration</i>	31
9 <i>Walking on sunshine</i>	34
10 <i>My brothers and sisters</i>	37
11 Maanlicht	39
12 Kinga & Friends	42
13 <i>Climb every mountain</i>	45
14 <i>Friends are friends forever</i>	50
15 <i>Amazing grace</i>	53
16 <i>Porgy and Bess</i>	57
17 <i>Seasons of love</i>	60
18 <i>Lean on me</i>	64
19 <i>The magic in the music</i>	66
20 Je bent anders	71
21 Een zorgeloos feest	74
22 <i>How great Thou art</i>	76
23 <i>Let's stay together</i>	79
24 Wij buigen neer	83

25	<i>Bind us together</i>	86
26	Check!.....	90
27	Wat hou ik van uw huis.....	92
28	Geven en ontvangen.....	94
29	<i>Down under</i>	96
30	Lekker op de vlucht.....	98
31	Live in Utrecht.....	101
32	Volheid van genade.....	104
33	Meer dan een wonder.....	110
34	Het teken van de leeuw.....	113
35	<i>We are family</i>	115
36	Ik val niet uit zijn hand.....	117
37	Ik zal er zijn.....	122
38	De wind steekt op.....	124
39	In het licht.....	126
40	<i>Ave Maria</i>	130
41	In goede handen.....	133
42	In het boek van leven.....	137
43	Zeg me.....	140
44	<i>That's how you know it's love</i>	144
45	<i>Night light</i>	146
46	Bloeien voor het einde.....	149
47	Altijd welkom.....	153
48	<i>You will never understand</i>	157
49	Vandaag.....	160
50	Uw vleugels over mij.....	163

51	Kom maar bij mij	166
52	U weet het toch?	168
53	Trek je eropuit	172
54	Wij. Samen!	176
55	Tegen alle klippen op	178
56	Zoeken naar zonlicht	188
57	Als alles instort	191
58	Om je heen	194
59	Leef met volle teugen	196
60	Als we afscheid moeten nemen	200
61	Opnieuw geboren	203
62	Ik hoor je stem nog steeds	206
63	<i>I'll fly away</i>	211
64	Ik ben op weg	213
65	<i>Now You let me go in peace</i>	215
66	Dansen in de regen	217
67	Geboren	219
68	Herinneringen	221
69	Al het goede	224
	Epiloog	228
	Nawoord	230
	Bronnen	232
	Discografie Kinga Bán	238

PROLOOG

9 juni 2016

Concertzaal De Basiliek in Veenendaal is volledig uitverkocht. Als het zaallicht dooft, verstommen de gesprekken. Kinga Bán betreedt het podium in een hemelsblauwe jurk. Het publiek verwelkomt haar met een warm applaus. Dit is het eerste grote soloconcert van de zangeres die vooral bekend is van de groep Sela. Wat ze precies zal laten zien en horen is niet bekend.

De show begint met Oost-Europees klinkend gitaarspel van Gerben Mol. Kinga zingt ‘Als Ik Een Roos Zou Zijn’, een Nederlandse bewerking van een Hongaars volksliedje. Viool, klarinet en percussie vallen in. Dankzij de goede geluidsinstallatie klinken de akoestische instrumenten volkomen naturel.

Ook ‘Meer Dan Een Wonder’ is klein van opzet. Jelmer van der Veer legt een verfijnde pianopartij neer voor Kinga. Ze brengt haar liedje over het pasgeboren kind van haar zus met goed gedoseerde emotie.

Wie meende een kleinkunstavond te gaan beleven, wordt uit de droom geholpen door het soulvolle intro van ‘Lean On Me’. De inmiddels voltallige band wordt op het podium bijgestaan door een achtkoppig koor. Het groovy ritme, de stuwende bas, het warme Hammondorgelgeluid en de klappende handen op de tweede en de vierde tel stimuleren Kinga om met meer vrijheid te zingen. Ze beweegt zich ontspannen over het podium. Af en toe haalt ze flink uit, al geeft ze niet alles weg. Ze laat horen dat ze nog meer in haar mars heeft.

James MacMillan speelt een spannend intro op zijn elektrische contra-bas. Kinga loopt langzaam naar hem toe.

*Have you ever had the feeling
that the world's gone and left you behind.
Have you ever had the feeling
that you're that close to losing your mind.*

De noten uit het Great American Songbook plukt ze vanaf de juiste hoogte. De rest van de band valt haar bij in een lekker luie versie van 'Angel Eyes'. Samen klinken ze onweerstaanbaar. De muzikanten hebben zichtbaar lol in het spelen.

Een breed palet aan stijlen passeert de revue: soul, gospel, jazz en verstilde luisterliedjes. Kinga is het stralende middelpunt op dit podium vol muzikale vrienden en familie. Ze lijkt onvermoeibaar.

Na de cd-signeursessie aan het eind van de avond is Kinga beduusd door alle complimenten. Terwijl haar man Reinder haar naar huis rijdt, belt ze Elbert Smelt. Ze heeft de Trinity-zanger gevraagd om haar optreden kritisch te bekijken.

'Je was fantastisch,' zegt hij. 'Je stem was prima, je communiceerde leuk met het publiek, je repertoire was afwisselend en de muzikanten waren heerlijk op dreef.'

'Ik hoor een "maar",' zegt Kinga.

'Weet je zeker dat je het nu wilt horen?' vraagt Elbert.

'Ik wil dat je eerlijk bent.'

Hij zucht diep. 'Oké. De olifant in de kamer, die had je op zijn minst een keer moeten benoemen.'

'Welke olifant bedoel je?' vraagt Kinga.

'Wat dacht je van: "Ik ben ziek en ik ga dood"? We zaten allemaal op het puntje van onze stoel om te luisteren naar iemand die meemaakt waar we allemaal bang voor zijn: afscheid nemen in de bloei van je leven. Hoe doe je dat?'

▲ Tijdens de opnames van *Live Uit Liefde*, juni 2016, beweegt Kinga zich ontspannen over het podium. Af en toe haalt ze flink uit, al geeft ze niet alles weg.

◀ Op 27 juli 1981 wordt de derde dochter van Jozsef en Giti Bán geboren: Kinga Esther.

▲ Kinga toen ze net kon zitten en al enkele Hongaarse woordjes brabbelde.

► Bianca, Kinga en Dora (van links naar rechts) in Monte Carlo in de zomer van 1982. Het gezin was op bezoek bij grootvader Jozsef Bán, die enkele uitzendingen mocht verzorgen voor het in Monaco gevestigde Trans World Radio.

▲ Kinga blaast negen kaarsjes uit op haar verjaardagstaart.

▲ Kinga en Ferry Barendregt bleven als kind allebei lang duimen en schaamden zich daar een beetje voor. Jaren later kwamen ze elkaar tegen tijdens een reünie. Ze poseerden nogmaals duimend.

◀ Bianca, Dora en Kinga zaten alle drie goed in hun vel.

▲ De basisschooltijd op De Rank was een stabiele en veilige periode. Kinga staat boven in het midden tussen Corina Rekoert (rechts) en Sascha Maaswinkel. Onderaan, van links naar rechts, Rick van Berkel, iemand die niet goed herkenbaar is, Ferry Barendregt, Danielle Nesselaar en Jeroen van der Blom.

▲ Fransje de Boer (links) en Kinga deelden hun levensgeheimen met elkaar. Ze zaten altijd samen te kletsen. Als ze tijdens de les stil moesten zijn, schreven ze elkaar brieven.

◀ Met Jeroen van der Blom (links) en Jelle Peeters maakte Kinga deel uit van de band Carrousel, die speelde op feesten en partijen.

▼ November 2012, nog zorgeloos op vakantie in Thailand.

► Sela, met (v.l.n.r.) Adrian Roest, Kinga, Anneke van Dijk-Quist, James MacMillan, Peter Dijkstra, Tobias Plansoen en Frans Christiaan Korpershoek, was voor Kinga meer dan een muziekgroep; voor haar was de band een soort familie.

Bind us together

*There is only one king,
there is only one body;
that is why we sing.
Bind us together, Lord,
bind us together
with chords that cannot be broken.*

Van 2005 tot 2008 maakte Kinga deel uit van de Psalmen voor Nu-band. Daarnaast zong ze enkele nummers op de albums van Psalmen voor Nu die eenmaal per jaar verschenen. Het doel van dit project was om de bijbelse psalmen opnieuw te berijmen en te voorzien van eigentijdse muziek. Psalmen voor Nu was een initiatief van dichter, dominee en journalist Rien van den Berg. Het was een samenwerkingsproject van dichters, hebraïsten en componisten. De dichters bogen zich eerst over de psalmteksten. De teksten waren leidend, de melodieën volgden.

Singer-songwriter Roeland Smith kwam tijdens zijn studie halverwege de jaren negentig in Houten wonen. Vanaf jonge leeftijd maakte hij muziek, schreef hij liedjes en legde die vast met behulp van aan elkaar gekoppelde bandrecorders en provisorische mengtafels. In Houten raakte hij betrokken bij een jeugdband.

Op 11 oktober 1997 startte Jan Bakker van Youth for Christ De Wasse-rij, het jongerencentrum van de Nederlands gereformeerde kerk van Houten. Bakker, die een groot internationaal netwerk had, organiseerde avonden waarvoor hij vaak bekende sprekers wist te strikken die veel publiek trokken. Het waren mooie bijeenkomsten, het enige wat eraan ontbrak was muziek. Gitarist Bruno Tunderman nam met drummer Martent van Olst het initiatief

tot het oprichten van een jeugdband. Samen met bassist Ruben Kleinmeulman en pianist Gerben Mol werd zo de C.I.A. opgericht: Christ in all. Bruno had een stoere Volvo die de jonge muzikanten royaal mochten gebruiken en was tevens in het bezit van goede geluidsapparatuur. Zo werd er wekelijks gerepeteerd in een oude boerderij. Later veranderde de samenstelling van de band nog verscheidene keren met de komst van gitarist Roeland Smith, bassist Welmoed Smith, toetsenist Rachel van den Brink, drummer Marijn Schuurman en Zoya Visser die samen met Kinga Bán de zang verzorgde.

Ze traden op tijdens de avonden in De Wasserij, later deden ze dat ook elders in het land. ‘Kinga en Zoya zongen strak en zuiver,’ zegt Roeland. ‘Hun stemmen vulden elkaar geweldig aan. Dat was voor ons als band fijn. Met goede zangeressen klinkt alles beter.’ De aandacht van het publiek ging tijdens hun optredens grotendeels uit naar Kinga en Zoya. De groep speelde Engels-talig repertoire: nummers van gospelartiesten uit de jaren negentig, maar ook traditionals, spirituals en Youth for Christ-liedjes. Roeland en Kinga schreven zelf ook songs. ‘We kozen voor Engelse teksten, omdat die destijds goed werden ontvangen,’ aldus Roeland. ‘We projecteerden de teksten op de wand, al was onze muziek niet echt bedoeld voor samenzang.’

Cabaretier Tim van Wijngaarden zag en hoorde Kinga zingen in De Wasserij. Hij beschreef de indruk die ze destijds op hem maakte in een column in *Visie* van november 2017:

‘I will always love you,’ zong ze toen ik haar voor het eerst hoorde. En ik was sprakeloos. Ze was nog jong, net als ik. Zij zong in het bandje dat vóór ons optrad, samen met een vriendin. Wij moesten daarna grappen maken over kerken. Dat deden we toen ook al. Het zou voorwaar niet meevallen daar overheen te zingen.

Zelfs de inzet na het stilvallen in het nummer: ‘and I-I-hi-I will always love you!! (hoehoe-I)’ was bijna beter dan Whitney Houston in het origineel. Dat kunnen alleen de heel groten. Het gebeurt niet vaak dat een stem zoveel impact heeft dat je ’m daarna altijd direct zult herkennen. Kinga heeft zo’n stem. Sindsdien ben ik dus in de ban van Kinga. Tim zinkt in het niet en heeft daar vrede mee zolang Kinga maar zingt.

Ik kan me zo voorstellen dat de Schepper bij het maken van haar stembanden een topdag had. Dat Hij tegen de engelen zei: 'Let op: nu ga Ik echt iets gaafs doen. Deze gaat honderduit zingen.' Als Kinga het zingt, is het gewoon altijd mooier: Psalmen voor Nu, Sela, zelfs Opwekkingsliederen vind ik ineens geloofwaardig. Omdat zij het voorzingt. En ik geloof ineens nog meer dat het allemaal waar is. Gewoon omdat schoonheid van een stem een waarheid op zich is.

Kinga werkte ook mee aan een uitvoering van *The Passion* van Adrian Snell, waarmee ze langs middelbare scholen trokken. Sergej Visser had daarin de Judasrol, Kinga kroop in de huid van Maria. 'Dat deed ze onwijs goed!' zegt Sergej, die net als Kinga Oost-Europese wortels heeft: zijn opa van moederskant is geboren in Rusland.

Go East was ook al zo'n eenmalige door Jan Bakker georganiseerde happening waar een heleboel Houtense muzikanten bij waren betrokken. Ze stelden een programma samen met bekende gospelnummers uit die tijd zoals 'Create In Me A Clean Heart' en 'Via Dolorosa' dat later bekend werd in de vertaling van Sela. Ze wisselden de muziek af met een vertelling over het leven van Jezus. Met een grote bus vertrokken de muzikanten naar Oost-Europa, waar ze een hele serie optredens verzorgden. Uiteraard was Kinga van de partij.

Sergej Visser werd in 2004 uitgenodigd om mee te werken aan Psalmen voor Nu. Rien van den Berg kende hem als dichter. Toen Sergej aangaf dat hij daarnaast liedjes schreef, mocht hij tevens nieuwe psalmmelodieën componeren. Roeland, die als zwager verwant is aan Sergej, schreef in diezelfde tijd een slaapliedje voor zijn kinderen. Toen Sergej het hoorde zei hij: 'Dat liedje zit goed in elkaar. Schuif ook eens aan bij Psalmen voor Nu.'

Kinga zingt enkele nummers op de cd's *Totdat Het Veilig Is* (2005), *Liefde, Brood en Slaap* (2007), *Geen Woord Te Veel* (2008) en *Gefeliciteerd* (2009). Bij de presentatie van ieder nieuw album toerden ze door Nederland.

'Op het podium staan met Kinga was altijd een feest,' aldus Sergej. 'Muzikaal gezien voelde ze mensen goed aan. Als ik een versiering maakte in de dertigste maat, hoefde ik haar maar aan te kijken om die versiering perfect tweestemmig te krijgen. Dat is kicken en dat gebeurde vaak. Kinga vond een middenweg tussen muzikale perfectie en het opzoeken van de emotie. Haar

streven naar perfectie nam wel toe naarmate ze beter werd.’

Op de cd's die het Psalmen voor Nu-team tussen 2005 en 2015 jaarlijks uitbracht, kreeg ieder lied een stem die paste bij de tekst en de boodschap van de betreffende psalm. Toen Kinga populairder begon te worden, vroegen veel mensen zich af: waarom zingt Kinga niet meer bij Psalmen voor Nu?

‘Kinga's talent werd bij Psalmen voor Nu onvoldoende onderkend,’ vindt toetsenist Jelmer van der Veer, die na enkele jaren opstapte. ‘Ze zagen Kinga als een Opwekkingszangeres. Bij Psalmen voor Nu werd soms wat lacherig gedaan over Opwekkingsmuziek, het moest allemaal wat intellectueler in hun ogen.’

‘Kinga heeft een gemakkelijk in het gehoor liggende, vloeiende stem die niet geschikt is voor iedere psalm,’ blikte Sergej op dit precaire onderwerp terug. ‘Bovendien hadden we de beschikking over meerdere zangers en zangeressen.’ Sergej veronderstelt dat Psalmen voor Nu ‘op dat moment niet echt Kinga's ding’ was. ‘Zij koos voor een verzorgd geluid, ik zoek liever de scherpe randen. Een lied dat niet af is, maar wel doorleefd, vind ik mooier dan als het perfect en gepolijst klinkt.’

Als Kinga gospel zong, klonk ze veel vrijer. ‘Ze kon veel,’ beaamt Sergej. ‘Qua timbre is haar stem vooral lieflijk. Als achtergrondzangeres was ze breder inzetbaar. Op de cd *Geen Woord Te Veel* staan een paar gospelkoorpartijen. Die pasten beter bij haar.’

Kinga en Suzanne van der Velde, die allebei zongen voor Psalmen voor Nu, zagen elkaar overigens helemaal niet als concurrenten: ‘Ik bewonderde Kinga en volgens mij was dat andersom ook het geval,’ aldus Suzanne.

Check!

*Bulgarije, Italië. Check! Ben ik geweest.
 Zweden en op Ibi-hiza. Check! Ben ik geweest.
 Oo, oo, oo, oo, Oostenrijk, Tatatata-Thailand.
 Check! Ben ik geweest. Check! Ben ik geweest.*

Toen Kinga en Reinder na twee jaar huwelijk in 2007 probeerden of ze zwanger kon worden, lukte dat meteen. Kinga gaf in datzelfde jaar te kennen dat ze wilde zien waar Reinder was opgegroeid. Reinder overlegde met zijn ouders, die graag mee wilden om met Kinga hun vroegere woonomgeving nog eens op te zoeken. Reinder wist uit ervaring hoe bergachtig dat gebied is en ze kochten een paar stevige wandelschoenen voor Kinga.

‘Het is belangrijk dat je van tevoren je beenspieren traint,’ adviseerde hij haar als verwoed wandelaar. In de weken die volgden, herhaalde hij die waarschuwing nog een paar keer: ‘Als je ongetraind door de bergen wandelt, krijg je gegarandeerd spierpijn en loop je zelfs kans op vervelende blessures.’

Reinder hield zijn conditie op peil door regelmatig de sportschool te bezoeken en door de vele outdooractiviteiten die hij ondernam met de jongeren met wie hij werkte. Zijn zorg over Kinga’s conditie was terecht: op de dag van vertrek bleek Kinga’s schoenendoos nog ongeopend te zijn. Kinga was eigenwijs, maar ze zou vanzelf merken dat ze beter naar hem had kunnen luisteren, dacht Reinder.

Op de plaats van bestemming aangekomen blikte hij met Kinga terug op zijn kindertijd. Het gezin Ijmker woonde destijds in wat Nepalezen ‘de heuvels’ noemen, maar waarvoor de benaming ‘bergen’ meer gepast zou zijn geweest. Hun verblijfplaats Thula Durlung was uitsluitend te voet te bereiken. Toen Reinder opgroeide was het een wandeling van twee dagen. Nu konden

ze het eerste stuk met een landrover afleggen en moesten ze daarna nog een halve dag lopen. Tijdens die wandeling staken ze zes rivieren over. Dat betekende heuvel op en heuvel af. Halverwege stoppen was geen optie, restaurantjes en hotelletjes waren in geen velden of wegen te bekennen.

De volgende bestemming was Pokhara, het begin van de populaire Annapurna-wandelroute door het Himalayagebergte. Omdat Kinga vanwege haar zwangerschap van 25 weken niet boven de drieduizendmetergrens mocht komen, liepen ze een aangepast parcours. Maar aan serieuze hellingspercentages viel niet te ontkomen. De ongetrainde Kinga had het zwaar, maar van opgeven wilde ze niet weten. Zelfs voor Reinder was het afzien. 'De manier waarop Kinga door het Himalayagebergte wandelde, is tekenend voor hoe ze in het leven stond,' zegt Reinder als hij deze episode uit hun leven opdiept. 'Ze accepteerde het leven zoals het zich aandienende. Ze hield niet van plannen, repeteren en eindeloos overleggen, maar als ze eenmaal aan iets was begonnen, gaf ze zich voor honderd procent. En dan niet miepen en klagen als het niet lekker liep, maar gewoon doorbijten.'